

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

NUTARIMAS DĖL VALSTYBINĖS JAUNIMO POLITIKOS KONCEPCIJOS

1996 m. birželio 27 d. Nr. I-1413
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimas n u t a r i a:

1. Pritarti Valstybinei jaunimo politikos koncepcijai (pridedama).
2. Pasiūlyti Vyriausybei:
 - 1) iki 1996 m. rugsėjo 1 d. patvirtinti Valstybinės jaunimo reikalų tarybos nuostatus ir Valstybinio jaunimo fondo įstatus;
 - 2) iki 1996 m. rugsėjo 15 d. sudaryti Valstybinę jaunimo reikalų tarybą;
 - 3) iki 1996 m. gruodžio 1 d. parengti Valstybinės jaunimo politikos koncepcijos įgyvendinimo programą.
3. Formuojant 1997 m. valstybės biudžetą, numatyti biudžeto asignavimus Valstybiniam jaunimo fondui.
4. Pasiūlyti savivaldybėms iki 1996 m. rugsėjo 1 d. sudaryti komisijas jaunimo politikos klausimams koordinuoti.
5. Nutarimas įsigalioja nuo priėmimo.

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO PIRMININKAS

ČESLOVAS JURŠĖNAS

**VALSTYBINĖS JAUNIMO POLITIKOS
K O N C E P C I J A****PREAMBULĖ**

1. Jaunystė yra amžiaus tarpsnis, kai formuojasi žmogaus asmenybė, kai jis savarankiškai pradeda dalyvauti visuomenės gyvenime ir daryti jam įtaką. Šiuo laikotarpiu žmonėms iškyla daug problemų, kurių jie dažnai nesugeba įveikti vien savo jėgomis. Tai vis didėjantis jaunimo nusikalstamumas, girtavimas, narkomanija ir kt. Jauno žmogaus ir jo aplinkinių nesugebėjimas spręsti kylančias problemas dažnai sukelia tiek atskiriems asmenims, tiek visai visuomenei sunkių pasekmių. Visuomenė per valstybės institucijas gali ir turi prisidėti prie jaunimo problemų sprendimo, daryti teigiamą įtaką jaunos asmenybės formavimosi bei perėjimo prie savarankiško gyvenimo visuomenėje procesui ir pilnavertiškai integracijai į visuomenės gyvenimą.

2. Jaunimas yra visuomenės ateitis. Sąlygų intelektualios, pilietiškos, demokratiškos, moralios asmenybės formavimuisi sudarymas, jaunimo aktyvaus dalyvavimo politiniame, pilietiniame, ekonominiame, socialiniame ir kultūriniame visuomenės gyvenime, sveikos gyvensenos skatinimas yra svarbiausios valstybės institucijų veiklos kryptys, garantuojančios stabilią ir sėkmingą visuomenės plėtrą. Aktyvus jaunosios kartos, galinčios perimti laikmečio reikalavimus atitinkančias dvasines vertybes ir efektyvius veikimo būdus, įsitraukimas į visuomenės gyvenimą ypač aktualus tampa visuomenės permainų laikotarpiu, kai keičiasi visuomenės vertybės ir poreikiai, žmonių elgesio normos ir gyvenimo stilius.

BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Jaunimas – visuomenės narių grupė, apimanti asmenybės formavimosi bei perėjimo prie savarankiško gyvenimo visuomenėje laikotarpį gyvenančius asmenis, turinčius nuo 16 iki 29 metų.

2. Valstybinė jaunimo politika – valstybės institucijų veikla, kuria sprendžiamos jaunimo problemos bei siekiama sudaryti palankias sąlygas jauno žmogaus asmenybės formavimuisi bei integracijai į visuomenės gyvenimą.

3. Pagrindiniai valstybinės jaunimo politikos tikslai:

1) intelektualios, pilietiškos, demokratiškos asmenybės formavimas;
2) jaunimo integracija į Lietuvos visuomenės politinį, pilietinį, ekonominį, socialinį ir kultūrinį gyvenimą;

3) dvasinių vertybių formavimas ugdant pareigą Tėvynei ir šeimai.

4. Pagrindiniai valstybinės jaunimo politikos principai:

1) valstybės institucijos turi skatinti jaunimo iniciatyvą dalyvauti visuomenės gyvenime ir prisidėti prie savo problemų sprendimo, taip pat ugdyti atsakomybę už savo veiklą ir savo problemų sprendimą;

2) valstybės institucijos, sprendamos visuomenės problemas, turi vadovautis bendru požiūriu į jaunimo situaciją ir jaunimo problemas principu. Jaunimo problemos turi būti sprendžiamos ne vien tradiciniuose valstybės institucijų veiklos sektoriuose;

3) valstybės institucijos turi skatinti ir prioritetiškai remti nevyriausybines organizacijas, prisidedančias prie jaunimo problemų sprendimo ir valstybinės jaunimo politikos tikslų įgyvendinimo;

4) nevyriausybiniams organizacijoms garantuojamos galimybės daryti įtaką valstybinei jaunimo politikai ir vykdyti visuomeninę valstybinės jaunimo politikos įgyvendinimo kontrolę.

VALSTYBĖS INSTITUCIJOS, ĮGYVENDINANČIOS VALSTYBINĖS JAUNIMO POLITIKOS TIKSLUS

1. Seimas formuoja valstybinės jaunimo politikos tikslus, principus ir kryptis bei savo teisės aktuose įtvirtina nuostatas, pagal kurias šie tikslai įgyvendinami. Valstybinės jaunimo politikos tikslų įgyvendinimo klausimus svarsto ir pasiūlymus dėl šių tikslų įgyvendinimo teikia Seimo Jaunimo reikalų komisija.

2. Savivaldybių tarybos formuoja savivaldybių jaunimo politikos tikslus, principus ir kryptis bei savo teisės aktuose įtvirtina nuostatas, pagal kurias šie tikslai įgyvendinami. Prireikus savivaldybių tarybos, atsižvelgdamos į savivaldybių poreikius, steigia savivaldybių tarybų komisijas, kurios svarsto savivaldybių jaunimo politikos tikslų įgyvendinimo klausimus ir teikia pasiūlymus dėl šių tikslų įgyvendinimo.

3. Vyriausybė ir ministerijos, Vyriausybės įstaigos, apskričių valdytojų administracijos įgyvendina ir konkretina Seimo teisės aktus, reglamentuojančius valstybinės jaunimo politikos tikslų įgyvendinimą. Savivaldybių vykdomosios institucijos su savo administracijomis įgyvendina ir konkretina savivaldybių tarybų teisės aktus, reglamentuojančius savivaldybių jaunimo politikos tikslų įgyvendinimą.

4. Valstybinės jaunimo politikos tikslus visos valstybės teritorijoje įgyvendina Valstybinė jaunimo reikalų taryba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės. Valstybinę jaunimo reikalų tarybą sudaro ir jos nuostatus tvirtina Vyriausybė. Valstybinė jaunimo reikalų taryba sudaroma iš 1/2 ministerijų, Vyriausybės įstaigų, apskričių valdytojų ir savivaldybių vykdomųjų institucijų administracijų padalinių, kurie įgyvendina valstybinės ar savivaldybių jaunimo politikos tikslus, atstovų ir 1/2 visos valstybės teritorijoje, atskirų apskričių ir savivaldybių teritorijose veikiančių jaunimo organizacijų ir tarnybų atstovų.

5. Valstybinė jaunimo reikalų taryba stebi ir analizuoja jaunimo situaciją; rengia ir teikia Vyriausybei, ministerijoms, Vyriausybės įstaigoms, apskričių valdytojų ir savivaldybių vykdomųjų institucijų administracijoms pasiūlymus dėl valstybinės jaunimo politikos įgyvendinimo; vykdo Vyriausybės patvirtintas programas, įgyvendinančias valstybinės jaunimo politikos tikslus; rengia Vyriausybės jaunimo politikos programas, įstatymus ir kitus teisės aktus, pagal kuriuos įgyvendinami valstybinės jaunimo politikos tikslai, kontroliuoja, kaip jie vykdomi; atlieka valstybinių programų, įstatymų, kitų teisės aktų projektų, susijusių su valstybinės jaunimo politikos tikslų įgyvendinimu, ekspertizę ir teikia pasiūlymus šių projektų rengėjams pagal savo kompetenciją; teikia paramą jaunimo organizacijų ir tarnybų veiklos projektams; bendradarbiauja su užsienio valstybių institucijomis, sprendžiančiomis jaunimo problemas; vykdo kitą teisės aktų nustatytą veiklą.

6. Prie Valstybinės jaunimo reikalų tarybos gali veikti patariamąsios ekspertų komisijos, teikiančios pasiūlymus atskirais valstybinės jaunimo politikos tikslų įgyvendinimo klausimais. Tokių komisijų sudarymo ir darbo organizavimo tvarką nustato Valstybinė jaunimo reikalų taryba.

7. Apskrities valdytojų ir savivaldybių vykdomųjų institucijų administracijose turi būti padaliniai ar pareigūnai, įpareigoti įgyvendinti valstybinės jaunimo politikos tikslus apskrityse ar savivaldybių jaunimo politikos tikslus. Prireikus apskrities valdytojai ar savivaldybių tarybos, atsižvelgdami į apskrities ar savivaldybės poreikius, steigia apskrities valdytojų ar savivaldybių vykdomųjų institucijų administracijų padalinius, kurie išimtinai rūpinasi valstybinės jaunimo politikos tikslų įgyvendinimu apskrityse ar savivaldybių jaunimo politikos tikslų įgyvendinimu.

VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBĖS INSTITUCIJŲ PARAMA JAUNIMO ORGANIZACIJOMS IR TARNYBOMS

1. Valstybės institucijos turi visapusiškai skatinti jaunimo organizacijų, kaip savanoriškos ir laisvos narystės pagrindu veikiančių asmenų susivienijimų, tenkinančių jaunimo poreikius bei sprendžiančių jaunimo problemas, ir jaunimo tarnybų, kaip įmonių, įstaigų ir organizacijų,

teikiančių jaunimui informacinę, socialinę, psichologinę, juridinę ir kitokią pagalbą bei organizuojančių jaunimo užimtumą ir laisvalaikį, kūrimąsi ir veiklos projektus.

2. Valstybės institucijos turi teikti paramą jaunimo organizacijų ir tarnybų veiklos projektams. Valstybės institucijos paramą jaunimo organizacijų ir tarnybų veiklos projektams teikia viešo konkurso būdu, aiškiai apibrėždamos paramos teikimo kriterijus ir prioritetus. Valstybės institucijų parama jaunimo organizacijų ir tarnybų veiklos projektams įforminama sutartimis. Jose nustatomi šalių įsipareigojimai ir atsakomybė.

3. Valstybės biudžeto finansinė parama jaunimo organizacijų ir tarnybų veiklos projektams teikiama iš Valstybinio jaunimo fondo. Jį steigia ir tvarko Valstybinė jaunimo reikalų taryba. Valstybinio jaunimo fondo lėšas sudaro kiekvienais metais Seimo nustatoma valstybės biudžeto asignavimų dalis, fizinių ir juridinių asmenų aukojamos lėšos ir materialinės vertybės, užsienio valstybių organizacijų bei piliečių, tarptautinių organizacijų aukojamos lėšos ir materialinės vertybės. Valstybinio jaunimo fondo sudarymo ir naudojimo tvarką nustato Vyriausybė.

4. Savivaldybių finansinės paramos jaunimo organizacijų ir tarnybų veiklos projektams teikimo būdus ir tvarką nustato savivaldybių tarybos. Prireikus savivaldybių tarybos, atsižvelgdamos į savivaldybės poreikius, steigia savivaldybių jaunimo fondus, teikiančius savivaldybių biudžetų finansinę paramą jaunimo organizacijų ir tarnybų veiklos projektams, taip pat nustato šių fondų sudarymo ir naudojimo tvarką.

5. Valstybės institucijos turi sudaryti galimybes jaunimo organizacijoms ir tarnyboms kuo palankesnėmis sąlygomis naudotis valstybės institucijų žinioje esančiomis patalpomis, technine įranga, kitomis materialinėmis vertybėmis. Lengvatinis naudojimas valstybės institucijų žinioje esančiomis patalpomis, technine įranga, kitomis materialinėmis vertybėmis turi būti reglamentuotas teisės aktu.

6. Valstybės institucijos turi remti jaunimo organizacijų vadovų, kaip asmenų, galinčių kvalifikuotai vykdyti ir koordinuoti jaunimo organizacijų ir tarnybų veiklos projektus, ir jaunimo darbuotojų, kaip asmenų, galinčių kvalifikuotai teikti jaunimui informacinę, socialinę, psichologinę, juridinę ir kitokią pagalbą bei organizuoti jaunimo užimtumą ir laisvalaikį, rengimą.

7. Valstybės institucijos, skatindamos ir remdamos jaunimo organizacijų ir tarnybų kūrimąsi bei veiklos projektus, taip pat jaunimo lyderių ir darbuotojų rengimą, turi panaudoti esamus resursus ir struktūras.

JAUNIMO LAVINIMASIS IR SOCIALINĖS PROBLEMOS

1. Kiekvienam jaunam žmogui, atsižvelgiant į valstybės ekonominę situaciją, turi būti sudaromos kuo palankesnės galimybės siekti mokslo ir įgūdžių, pritaikyti išsilavinimą praktinėje veikloje, savo darbu susikurti normalias gyvenimo sąlygas. Minėtų galimybių sudarymo klausimai negali būti svarstomi kaip antraeiliai ir nespęstini.

2. Būtina sudaryti galimybes gauti visapusišką, praktiniam gyvenimui ir rinkos poreikiams pritaikytą išsilavinimą. Turi būti teikiami studijų kreditai, garantuojantys bent minimalų pragyvenimą visiems studijuojantiems, mokamos stipendijos, skatinančios gerai besimokančiuosius ir padedančios socialiai remtiniams asmenims. Būtina nustatyti gyvenamosios patalpos nuomos ir kelionių į namus bei atgal lengvatas asmenims, atvykusiems studijuoti ne iš mokytojų įstaigos vietos.

3. Turi būti sudarytos galimybės pritaikyti įgytą išsilavinimą darbe. Valstybinę švietimo sistemą reikia orientuoti rengti rinkos poreikius atitinkančius plataus profilio, aukštos kvalifikacijos specialistus. Turi būti sudarytos galimybės mokytis ar kelti kvalifikaciją darbe arba po darbo. Būtina padėti įsidarbinti dar nedirbusiam jaunimui arba skatinti jį verstis savarankiška ūkine bei komercine veikla. Būtina pagalba sprendžiant jaunų žmonių gyvenamojo būsto ir jaunų šeimų problemas.

4. Turi būti skatinamas tarptautinis jaunimo bendradarbiavimas: sudaromos galimybės geriausiai besimokančiam jaunimui siekti mokslo ir įgūdžių užsienio valstybėse, taip pat skatinami

tarptautiniai jaunimo mainai, kurių tikslas – įgyti naujų žinių ir įgūdžių, skatinti toleranciją ir pasitikėjimą tarp tautų.

VALSTYBINĖS JAUNIMO POLITIKOS KONCEPCIJOS ĮGYVENDINIMAS

1. Valstybinės jaunimo politikos koncepcijai įgyvendinti Vyriausybė tvirtina Vyriausybės jaunimo politikos programas, kuriose formuluojama konkreti Vyriausybės, ministerijų, Vyriausybės įstaigų, apskričių valdytojų administracijų veikla įgyvendinant valstybinės jaunimo politikos tikslus. Vyriausybės jaunimo politikos programos gali būti metinės ir ilgalaikės. Ilgalaikės Vyriausybės jaunimo politikos programos nustato pagrindinius Vyriausybės veiklos tikslus, principus ir kryptis. Trumpalaikės Vyriausybės jaunimo politikos programos konkretina ilgalaikes programas.

2. Savivaldybių tarybos tvirtina savivaldybių jaunimo politikos koncepcijas, kuriose formuluoja savivaldybių jaunimo politikos tikslus, principus ir kryptis, reglamentuoja konkrečią savivaldybių tarybų ir vykdomųjų institucijų bei jų administracijų veiklą įgyvendinant valstybinės jaunimo politikos tikslus. Prireikus savivaldybių vykdomosios institucijos, atsižvelgdamos į savivaldybių poreikius, tvirtina savivaldybių jaunimo politikos programas, kuriose formuluojama konkreti savivaldybių vykdomųjų institucijų bei jų administracijų veikla įgyvendinant valstybinės ir savivaldybių jaunimo politikos tikslus.
